

طاشينك
اشبه يومى غزرت
سالمباز: هارند مامورايك: ازبى

TACHINK
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN POLITIQUE & LITTÉRAIRE
Imprimerie Mamourian
SMYRNE

10 ՓԱՐԱ

ԳՎՇԻՆՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԻՆԳՐԱԹԻԻՆ

	ՏՐԳ.	ՎԵՑ.	ԵՌ.
ԻԶՄԻՐ	80	4072.	20
ՊՕԼԻՍ ԵՒ ԳՍԼԱՌ	80	4072.	
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ	25	13	Ֆր.

Նամակներ պէտք է ուղղել իմ քանոն. ԵՊՈՂԻՆՔ
Մամուլեան Տպարան — Իզմիր
Rédaction du journal Arménien «TACHINK»
Imp. Mamourian — Smyrne

Ձի հրատարակում ձեռագիրներ չեն վերադարձուի

10 ՓԱՐԱ

ՄԵԾ ՊԱՅՈՑ ԽՈՒՅԵՐ

Բ.

Կ'ըսենք թէ սերունդներու համար երկիր մը իրենց նախնադարեան ներշնչութեամբ պէտք է ըլլայ:

Սերունդներ՝ իրենց հայրենիքին հանդէպ անուշադ անքն կը պարտին այն տը պաշտօնութեանց կրթութեան, որոնք անոր մեծութեան մէջ մէկ յաջորդ կը պատմեն:

Հայրենիքի մը դաստիարակը ո՛չ միայն կ'ողնորոշէ իրենց անցեալ փառքը ու պատմական յիշատակարաններուն առջեւ, այլ մանաւանդ երբ իրենց հայրենիքը զերենք ալ կը մարդէ այն կեանքին մէջ որ իրենց առջեւ ալ կը յարգուի փառքի ճամբան և ատու իրենց կեանքը կը կապէ նոյն հայրենիքին ապագային հետ:

Ազգ մը որ անցեալ չունի, և ատենց ապագայի ներկայ միայն կ'ունի ապրիլ, ատենք մըն է որ իշատակ չունենալ:

Նախնիքներու մեծութեան կեանքն ապրելու համար անհրաժեշտ է որ անոնց մեծագործութիւնը իրենցոյ յիշատակարաններ ունենայ մարդ իր աչքին տակ:

Կ'ըսենք թէ երկիր մը իր նախնայրենիքն ներշնչութեամբ ըլլալու է, ինչ ունիք ստիպան մենք հոս ներշնչուելու համար: Մեր ո՞ր նուիրտալը հոս պարտէրած ենք յիշատակարանով մը, որ հրապարակը զարգացած ենք մեծ մարդու մը արձանով: Ամալութիւն կը բուրհն մեր հրապարակներն ու իրք թէ զբոսաւայրերը: Այգիներ չորութեան ու ամառ թեմանց վրայ նայելով սիրտը կը չորցնեն մարդուն:

Եւ եթէ իսկ յիշատակարաններ կանգնեցնելու ալ փորձութիւնը ունենայինք սա գերեզմանաւոր յիշատակներ վրայ, մեր կեանքին ո՞ր փառապանքը զրուագը արդեօք պիտի հարող ըլլայինք հոս քանդակի ու կերտելու համար կեանքի ջարդերուն թէ մահահոտ արեւնի լոյսաբերութեան, Բարթոլոմէան Դիւրեւորուն թէ Ներոնեան հրձիգութեանց զինարարութեան:

Իզուր չէ՞ որ բարքերը կը վայրենանան մեզ սօս, երբ անդին աշխարհներ կը քաղաքակրթութիւն, կը ներանան:

Գացէք դատողիկի մը հանդիսատես ըլլալու և յանձնեցէք ու յամեցուցէք ունեցէք հոս վայրի գեղանկերու չորք, լսեցէք հոս առեւծին երախտէն դուրս խուճող սարսափազող մոնշիւնները, զիտեցէք վազրին կապիւն և զաւարտութիւնը, և ապահով եղէք թէ անկէ դուրս պիտի ելլէք կէս-զաւարտային տրամադրութիւններով, արիւն խուճած աչքերով, և ձեր մէջ պիտի զարթնի, բնական է, մարդուն վազմունը: Ներքին ամենքն առեւծ ամենի զաւարտ կը կտրէր կրկնաներու մէջ, երբ գերի մը առեւծի թափներուն տակ կը ճըմլուէր և կամ ձիթաղծուած մարդկային հրաշքի մարմիններու խորոյկահանդէսներով կը զուարճանար: Ու Համիտի մը զիւրակներ սիրտը այն ատեն փրկուանուր, երբ հայկական սպանդանոց մը կը սարքուէր ու հայ արիւնը իրեն գինի ըրած կը խմէր:

Ու հիսա ըսէք, ինչո՞ւ բարքերը զեռ չի վայրենանան մեր բնաշխարհին մէջ, երբ ամէն բան հոս մարդու մէջ մշտադաւան է որ կը զարթնցնէ և մարդակերութեան ու իրարակերութեան կզակներն է որ կը լարէ:

Մարդկային էակին մէջ երբ դազանը կ'ապրի և կ'արիւն է զայն արթնցնելու տոբիքներ տոբդեմ, ինչո՞ւ չընդունիլ սուկայն որ այդ նոյն հրէշի և հրեշտակի խառնուրդ եղող մարդ էակին մէջ կ'ապրի նաև մարդուն ներքին բնաստովոք: Ինչո՞ւ զայն չի թրթռացնել:

Ազգերու և ժողովուրդներու կեանքն ալ կը նմանի մարդ էակին ապրելակերպին: Ժողովուրդներու սիրտն ալ պէտք է կրթի, և կառավարութիւններն ու իրենց պետական հիմնարկութիւնները ատար համար են սահմանուած:

Ո՛վ դազանութիւններ տեսնէ և ապրի դազաններու հետ, ապահով եղէք թէ դազան կը դառնայ. արջ խաղցնող մը կամ կապիւն մը պարել տալով զբաղող մը շատ քիչ տարբերութիւն ունին իրենց անասուններէն, անոնց զէմքի ծամածուծութիւնները կ'առնեն, անոնց շարժումներուն համապատասխան շարժումներ կուրենան և անոնց հետ մտքի թելով համակուած գրեթէ կը նոյնանան:

Մեր երկրներուն մէջ չկայ բան մը որ թոյլէր տալ մտքին և հոգին ազնուացնելու ծառայէ:

Բայց ընդհակառակն կան ամենօրեան հրձիգութիւններ, պոսպաններու պայթում, կախաղան:

Գացէք զիտել կախաղանի մը առջեւ, ուր ձեր հոգին պիտի զրոյրի, պիտի փրկի մէջ և ձեր ոտքերը օղակալ կախաղանի պիտի մնան զահին հետ: Կեցէք սա պոսպանական սահմաններու վրայ պայթող պոսպանուող զրոյրներ, ու ձեր հոգին պիտի սահմակի: Գացէք զիտել Պոլսոյ լայնածաւալ թաղերու մէջ ետեւ հետ երկնցող սա հրձիգութիւնները: Խաղական ամենութեանը երկրէք ծառացող բոցերուն հետ ձեր զգացումները պիտի վարազանան և մէն մի վառուող գերաններու ճարձատուածին հետ ձեր ոսկրները պիտի ճոճան:

Բայց ինչո՞ւ է, երբ այդ բոցերուն մէջ մարդկային գոհնուող աղետալ ճիւղեր լսէք, բոցերու մէջ նետուիլ և զահեր փրկելու մարդասիրութեան զիւրեղանութիւններ ընկու կը մղուիք: — որովհետեւ իրտ ունիք և մարդ արարածին ներքին բնաստովոք կը զարթնու հոտ ձեր մէջ:

Գացէք մտէք միւզ մը, ուրիշ պիտի ելնէք հոգով թարմացած ու նորոգուած, ու նոյն իսկ բարեգործ գերնդմանաւոր մը, ուր պիտի համակուիք տաքինազարդ զգացումներով: Այցելեցէք հիւանդանոց մը, մարդասիրութիւնը պիտի ծովանայ ձեր մէջ՝ ի տես գալարատանջ ցաւազարներու: Գացէք լսել թատրոն մը, օփէրա մը, լայն ընթերցումներ մը, չինիլ բանախօսութեան մը:

Եւ ընդհակառակը՝ վէպի մը մէջ կարգացէք շարունակ ոճիւրներու բժաւոր թելադրութիւնը...

Մեր կեանքը վէպ մը եղաւ, աւաղ, ոճրապէս մը, ոճրապատում...

Եւ ի դուր չէ որ սերունդները կը վայրենանան:

Ո՛վ պիտի սրբագրէ այս տոբդեմած կեանքը, որ մենք ապրեցանք ու կ'ապրինք: Լուսնիւն...

Ա.Լ.

ՄԱՆՁԵՍԹԻ ՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԸ

ՄՈՒՇԵՂ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Փափաքողք կրնան զիմե Մամուլեան պարան կամ Տ. Կարապետ Մալեաններ:

ՀԱՅԵԼԻՆ ՄԵՋ

Մեր ապագայ Օսմ. երեսփոխաններուն կ'ուշադրեմ յետագայ քանի մը տողերս: Մանաւանդ անոնց որոնք առաջին անգամ պիտի ընտրուին, երբալ բազմալու համար խորհրդարանի ուղաններուն տոբն:

Եւրոպական խորհրդարաններու մէջ ու մասնաւորապէս Ֆրանսական ծերակոյտին ու խորհրդարանին մէջ թէ՛ ծերակոյտականներն և թէ՛ երեսփոխանները սովորութիւն ունին եղբի իրենց ատենաբանած միջոցին, ըստ իրենց ճաշակին, զանազան ըմպելիներ կամ պարզ ջուր գործածելու, օրինակի համար, որո՞ւ մտքէն կ'անցնէր որ Բիւնաւո՞ւ Մարաշի գինի կը խմէ եղբի ուսկ առ ուսկ իր խօսած ատեն, Պրանսայի այժմու վարչապետը Բուանքարէ՛ լէժոնատ, Սթէյլ՝ սուրճ առնանց չաքարի, Պարթու, Միլլուա, Բոնիթի՛ քոքա:

Թէ՛ Քոլորիի սոսամոքսը վիշիի ջուրէն զատ ուրիշ բան չմարսեր եղբի, Լաֆէրիէն՝ պօրտի գինի, Բամբուլէթի՛նը՝ կարմիր գինի և Պէնէլէթի՛նը՝ ճերմակ գինի, իսկ Շարլ Պէնուա անժուր գինիէն զատ ուրիշ բանի նախապատուութիւն չտար եղբի, ինչպէս Միլլուան՝ քոնեափն, իսկ զարեյէրի միայն երեսփոխան մը նախապատուութիւն կուտայ եղբի, նմանապէս կաթին հոտոր ալ անձ մը միայն, ուրիշներ բոժով քորքը թէյը պարզապէս պաշտելի կը գտնեն:

Բայց ամենէ հետաքրքրական կէտը հոս է՝ ամեն անգամ որ ատենաբան մը կ'իջնէ բեմ, խորհրդարանի կամ ծերակոյտի մասնաւոր պաշտօնեաներէն մին կ'ընայ եղբի անուանող սյուրբնական տոմարը, նայելու համար թէ խօսելու սկսող ատեն նախանի նախափորութիւն ինչ է, ըստ այնմ անմիջապէս անոր առջեւ զետեղելու համար, ճերմակ կամ կարմիր գլխիկ բաժակը, Թէյը, սուրճը, գարնչուրը, քորքան քոնեաքը, վիշի, մարսալան ևն. ևն. տես ձերի զբաղում մը որ այնքան հեշտ ու ճիւղերն ալ չէ:

Արդ՝ մեր նորընտիր երեսփոխաններն երբոր մտնեն խորհրդարան, նմանելու համար գլխիկ եւրոպականներուն, չպիտի ուղեն հետեւի անոնց օրինակին, նկատելով որ օրինակը միշտ եւրոպականէն կ'առնենք, սա պայմանաւ սակայն, որ իրարու հայհոյելու կամ բռնուցելի հորումներ իջնեցնելու եթէ քահանայութիւն բռնուին իրենց առջեւ գտնուած բաժակը չհետեն իրենց հակառակորդին գլխուն...

Այս կէտը՝ մտածելու կարող պարագայ մըն է, հետեւաբար լաւագոյն պիտի ըլլայ որ խորհրդարան զո՞ւլ առաջ՝ իրենց նախափորութիւններուն համաձայն խօսն խմելիքին...

ԵՍ

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԻՆ

Վերջերս հետեւեալ նպատակները զորկուած են Միութեան կողմէ հետեւեալ նպատակներուն և ընկերութեանց.

Միացեալ Բնկ. — Միութեան վարժարաններին նախնական ծախքերուն Անգլ. տարի 200, Եւրոպական տարեկան վարկին թերահալը (200 Միութեան 20 նախակրթականներուն պիցուսակ նպատար 150, Շար-Տէրէի նախակրթարանի տարեկան նպատար 20, Մուշ. — 2 քուր-Անգաղըրիի համայնքին գրաւուած հոգեբը ազատուի համար 260, Տոմ գրե-

ղի համայնքին գրաւուած հոգեբը ազատուի համար 160, Հաճըն. — վարագործի Աշխատանոց մը հաստատուի համար ուրոյուած նպատակն կ'ըսը 100, Սըվազ. — Բրօվիտէնի «Տուգասարի Ուսումնասիրաց Բնկ.» անուանով՝ սոյն գիւղին մէջ ձեռնարկուած վարժարանին շինութեանը համար (նախապէս զրկուած 100) 117, Կիլիկիան Որբախնամ կեղը. Յանձնաժողովին. — Միութեան 60 որբերուն հեղաժնեայ մասնավճարը 97, Գահրէլի Միացեալ Որբախնամ Բնկ. անուանով՝ Գայսերի, Վան, Մուշ. Պիթիւս, Սեղրը և Ալիի որբերուն տարեկան նպատար 90, Կիլիկիա. — Հաճընի կանանց Աշխատանքի Տան 20, Սասունի և չրջակայքի կարօտ գիւղացիներուն հացագին 225, Մարաշի կեղը. Միացեալ վարժարանին 50, Հալէպի Աթրղի զիւղի Ազգ. վարժարանին 15, Հալէպի Պէլլէրէնի գիւղի Ազգ. վարժարանին 15, Հալէպի Ֆուստուճա գիւղի Ազգ. վարժարանին 15, Հալէպի Գարատուրան գիւղի Ազգ. վարժարանին 15, Բէնասպի Ազգ. վարժարանին 40, Հայ-Կաթոլիկ վարժարանին 15, Հայ-Սեւեռանաւան վարժարանին 20, Անթուպի ձիւղին Դիւղի Ազգ. վարժարանին 12, Տիարպէթի. — Մարտինի Հայ-Կաթոլիկ վարժարանին 40, Սըվազ. — Սուրաբիլի Ազգ. վարժարանին 9, Եւփաթիւն գիւղի Ազգ. վարժարանին 50, Երզնկա. — Լուսահոն գիւղի Ազգ. վարժարանին 15, Մուսուլ. — Ազգ. վարժարանին 10:

Համագումար Անգլ. Ոսկի 2020:

Միութեան ընծայուած կարեւորագոյն կտակ ու նուիրատուութիւնները հետեւեալներն են:

Ա. — Կիլիկիոյ Շնորհ. Սահակ Բ. Կաթոլիկոսը ազնուաբար նուիրած է 200 Օսմ. Ոսկի՝ պարգեւաւոր սպարապետութիւն վերածուելով իր մահու տոկոսները Միութեան նպատակին և վիճակահանութեան պարգեւները Կիլիկիոյ Ս. Աթոնի յատկացուելու նպատակով: Իր բազմութիւ ծառայութեանց փոխարէն, Կեղը. վարչ. Ժողովը «Պատույ Անդամ» արձանագրած է Ն. Ս. Օծութիւնը:

Բ. — Հաճընի Տիար Յակոբ Գրքեւաչարան յանձն առած է Միութեան նուիրել Օսմ. Ոսկի 1000, Հաճընի կրթական գործին ի նպաստին սոյն զոմարին 250 ոսկին իր ողբացեալ կնոջ Տիկին Թուրֆաթալի յիշատակին, և 250 ոսկին իր սպիկան Տիկին Հնաղանդ Բէնիպանի անուամբ:

Գ. — Իզմիրէն Տիար Լեւոն Սէմէլեան վերջնականապէս Միութեան փոխանցած է Կիլիկիոյ Լուի. վաւերագործ հանգերձ՝ իր կեանքի ազատ ապահովագրութեալը (բոլոր իւղեով), որուն ապահովագրիները վճարուած են և որուն վարձարժեքը Միութեան հատուցանելի է ի զկու մահու: Տ. Լ. Սէմէլեան Միութեան «Պատույ Անդամ» հռչակուած է:

Դ. — Բրօվիտէնի «Տուգասարի Ուսումնասիրաց Բնկ.»-ը իր յատկացուցած 300 Օսմ. Ոսկի նպատին երրորդ և վերջին մասնավճարը ևս զրկած է՝ Տուգասարի վարժարանին շինութեան համար:

Ե. — Բէնասպի Աթ. Պօզուս Բան. Աթիքիան վերջնականապէս նուիրած է 150 Օսմ. արժողութեամբ հոգ մը՝ որուն վրայ Միութեան և սյլ այլ նպատակներով ազգական վարժարան մը կառուցուած է: Հոյն ու չէքս պիտի ըլլան Միութեան սեփականութիւնը:

Զ. — Ամերիկայի Պերլի քաղաքէն Տիար Կարապետ Տէր-Յակոբեան պատասխանաւորութիւն ցոյց տուած է 200

սխառն կողմը, իբր ժայրաքաղաք ու-
նենալով վեհետիկ կամ Միլան, իսկ դուք

Հաշակ, Լորսաձեռոթիւն եւ Լաւեւ մ-
Ժաւնոթիւն, 100—38

ՏՆՕՐ: ՈՒԹԻՒՆ